

JONG
EN
OUD
VERBONDEN

www.plattelandsjongeren.nl

HAND IN
HAND

OP HET PLATTELAND

Hand in Hand op het platteland

“Een dorp kan door stadse ogen een hechte gemeenschap lijken, waar iedereen voor iedereen zorgt. Maar achter die façade van haast ouderwetse sociale verbanden, leven er ook op het platteland mensen in een volstrekt sociaal isolement. En in bepaalde opzichten zijn ze er nog slechter aan toe dan hun lotgenoten in de stad.” (Trouw)

Vergrijzing, ontgroening en werkloosheid zijn centrale thema's die de komende decennia op het platteland gaan spelen. De bevolkingsdaling heeft zijn weerslag op de voorzieningen in de leefomgeving. De gevolgen van krimp betekent voor jongeren dat zij minder mogelijkheden hebben om elkaar te ontmoeten, te studeren en te werken. Oude inwoners zijn bang dat jongeren wegtrekken en er straks niemand meer is om hen te verzorgen. Dit geldt des te meer voor ouderen met een beperking, waardoor vereenzaming steeds meer toeneemt.

Juist door te investeren in uitbreiding van sociale netwerken worden ook dorpsbewoners betrokken, die zich normaal gesproken minder betrokken zouden voelen.

Het project 'Hand in hand op het platteland' slaat de handen ineen en investeert in de sociale verbanden op het platteland. Door jong en oud met elkaar in contact te brengen en een win-situatie voor zowel de ouderen als de jongerendoelgroep te creëren..

Plattelandsjongeren.nl

Plattelandsjongeren.nl is de landelijke vrijetijdsvereniging van, voor en door jongeren in de leeftijd van 16 tot 30 jaar, wonende op het platteland en/of in dorpskernen. Plattelandsjongeren.nl streeft ernaar om de leefbaarheid op het platteland te bevorderen.

Plattelandsjongeren.nl inspireert, motiveert en ondersteunt jongeren die actief willen bijdragen aan hun vrijetijdsinvulling en die van anderen in hun leefomgeving.

Het doel van het project Hand in Hand was om alleenstaande en zelfstandig op het platteland wonende ouderen met een of meerdere beperkingen in contact te brengen, activeren en verbinden met plattelandsjongeren om zo gezamenlijk oplossingen te ontwikkelen en uit te voeren die de leefbaarheid voor beide doelgroepen verbeteren.

In drie verschillende regio's heeft Plattelandsjongeren.nl jongeren en ouderen op een startavond bij elkaar gebracht. Aan de hand van actieve werkvormen zijn tijdens de startavond de belangrijkste knelpunten uit de regio in kaart te brengen. Vervolgens doorliepen vier ouderen en vier jongeren methode 'de Verbetergroep'. De Verbetergroep is een snelle, effectieve manier om samen een gezamenlijk probleem op te lossen. Na afloop zijn de deelnemers aan de slag gegaan met de resultaten.

In deze brochure beschrijft Plattelandsjongeren.nl de methodiek.

De Verbetergroep

De Verbetergroep is een snelle, effectieve manier om problemen samen met jongeren op te lossen. Jong en oud nemen samen verantwoordelijkheid voor hun leefomgeving. De kracht van deze methode is de snelheid en eenvoud van het proces in combinatie met de activerende werking.

Wat is de Verbetergroep?

De Verbetergroep is een instrument uit het kwaliteitsmanagementmodel van de European Foundation for Total Quality Management. Het is een methode waarbij je in drie sessies stap voor stap naar een oplossing voor een probleem toewerkt. De Verbetergroep geeft inzicht in de oorzaken die kleven aan een probleem, biedt meer dan honderd oplossingen voor een gekozen hoofdoorzaak en geeft minimaal één uitgewerkte en kant-en-klare oplossing.

Ook zorgt de Verbetergroep voor draagvlak onder de deelnemers en hun achterban om zelf verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen leefomgeving.

Voor wie is de Verbetergroep?

De Verbetergroep wordt ingezet door organisaties, gemeenten of scholen die tegen een probleem aanlopen waar zowel jongeren als ouderen bij betrokken zijn. Aan de sessies nemen ongeveer zes jongeren en vier ouderen met verschillende achtergronden deel, die allen het probleem erkennen. De kracht van de samenstelling van de groep zorgt ervoor dat er zowel op beleidsmatig niveau als praktijkniveau naar het probleem wordt gekeken. In de drie sessies heeft iedereen evenveel inbreng, jongeren en ouderen worden als gelijkwaardig beschouwd.

Hoe werkt de Verbetergroep?

In drie sessies van elk twee uur wordt een gemeten probleem door een groep van maximaal 12 deelnemers uitgewerkt en opgelost. Onder begeleiding van twee procesbegeleiders, met veel snoep, pauzes, plakflappen en heldere afspraken, benoemen de deelnemers eerst alle oorzaken die kleven aan het gemeten probleem. Dit is de eerste 'eyeopener', want aan een probleem kleven vaak meerdere oorzaken.

Tijdens de tweede sessie worden minstens honderd oplossingen bedacht voor de gekozen hoofdoorzaak. In de Verbetergroep zit de kwaliteit ook in de kwantiteit. In de derde bijeenkomst werken de deelnemers de beste oplossing die ze gezamenlijk gekozen hebben uit. De deelnemers gaan daarna direct aan de slag met de uitvoering hiervan.

Waarom de Verbetergroep?

Met de Verbetergroep worden veel nieuwe oplossingen en kansen gecreëerd die direct aansluiten bij de doelgroep en het levert een schat aan informatie op over hoe jongeren tegen een bepaald onderwerp aankijken!

De voorbereiding

Startavond en probleemstelling

In een Verbetergroep wordt gewerkt met een gemeten of ervaren probleem. Het probleem kan liggen op beleidsmatig of uitvoerend niveau. Om een probleem te bepalen, wordt een startavond georganiseerd waar jong en oud over diverse thema's met elkaar in gesprek gaan.

Het is van groot belang dat het gekozen probleem goed is beschreven en geanalyseerd om het vervolgens te kunnen formuleren tot een probleemstelling. De probleemstelling moet voor iedereen duidelijk, herkenbaar en eenduidig zijn. Iedereen moet het als een probleem herkennen en erkennen.

De probleemstelling is:

- concreet, kernachtig en zo kort mogelijk geformuleerd;
- in eenvoudig taalgebruik en in de tegenwoordige tijd geschreven;
- prikkelend, maar niet veroordelend;
- plaats- en eventueel tijdbepalend.

Procesbegeleider

De Verbetergroep wordt begeleid door twee procesbegeleiders, die ervoor zorgen dat de jongeren en ouderen een gelijkwaardige positie hebben. Zij hebben affiniteit met de doelgroep, kunnen zich verplaatsen in de probleemstelling en hebben bij voorkeur ervaring met groepsprocessen. Zij enthousiasmeren de groep, coachen en brengen tegelijkertijd structuur aan zonder het stuur over te nemen.

Een begeleider houdt het proces van de Verbetergroep in de gaten. De ander noteert duidelijk en zichtbaar voor iedereen de inbreng van de deelnemers. De begeleiders wisselen regelmatig van rol. Zo blijven ze fris en alert. Het is belangrijk om voorafgaand aan elke sessie af te spreken wie welke rol wanneer neemt. Goede procesbegeleiders zijn een voorwaarde voor succes.

Samenstelling Verbetergroep

Het is belangrijk de juiste deelnemers hiervoor te benaderen. Van belang is dat zij het probleem uit de praktijk kennen en bereid zijn om het probleem met anderen, vanuit diverse invalshoeken, te benaderen. Hierbij kan gedacht worden aan een gemeentewerker, jongerenwerker, inhoudelijk expert, etc.

Een maximum van 12 deelnemers is het meest geschikt. Zo is er voldoende kennis aanwezig en is de snelheid en werkbaarheid van het proces gewaarborgd. Belangrijk is ook de verhouding tussen het aantal deelnemende jongeren en ouderen. Laat het aantal aanwezige jongeren hoger zijn dan het aantal ouderen. Daarmee verlaag je de drempel voor jongeren om mee te doen. Hoe gevarieerder de groep, hoe meer ieder vanuit zijn eigen expertise praat. De opbrengst van de sessies is groter wanneer iedereen elke keer aanwezig is.

Vorbereiding ruimte

1. De tafels zijn in een U-vorm in de ruimte geplaatst. Zo kan de procesbegeleider langs iedereen in de groep lopen en spelenderwijs dichterbij de deelnemers komen. Snoep en wat te drinken op tafel zorgt voor een prettige sfeer.
2. Door middel van naambordjes worden de plaatsen toegewezen. Jongeren en ouderen zitten om en om aan tafel om onderling contact te bevorderen. Er staan alleen voornamen op de naambordjes om gelijkwaardigheid te benadrukken.
3. In de Verbetergroep wordt alles opgeschreven op flappen. De flap waarmee je gaat werken, bijvoorbeeld de probleemstelling, hangt al klaar. In de tweede of derde bijeenkomst hangen de flappen van vorige bijeenkomst(en) ook zichtbaar in de ruimte (oorzaken en oplossingen).

Rondes

De Verbetergroep werkt met snelle vragenrondes. Iedereen geeft na elkaar antwoord in de volgorde waarin ze zitten. Op deze manier komt iedere deelnemer evenveel aan bod. Dat zorgt voor gelijkwaardigheid en voorkomt discussie. De rondes vinden in hoog tempo plaats, zodat er in korte tijd veel informatie wordt verkregen. De vraag waarop een antwoord wordt verwacht, blijft centraal staan zolang er antwoorden komen. Het kan dus voorkomen dat er vele rondes met dezelfde vraag plaatsvinden. Wanneer iemand een keer geen antwoord weet kan hij of zij een ronde overslaan. Vaak heeft iemand bij een volgende beurt weer een antwoord. Anderen kunnen hierbij als inspiratie dienen.

Tips:

- Als er personen aanwezig zijn die niet officieel deelnemen aan de Verbetergroep, zitten deze buiten de groep als luisteraar. Als er tussendoor deelnemers aanschuiven, verstoort dat de dynamiek.
- Iedereen heeft een pen en papier bij de hand. Wanneer iemand een antwoord in zijn hoofd heeft, maar nog niet aan de beurt is, kan hij of zij dit opschrijven voor een volgende beurt. Dit voorkomt dat deelnemers vaker beurten overslaan.
 - Er kan bij het beantwoorden van de vragen van richting worden veranderd, zodat niet elke keer dezelfde deelnemer als eerste aan de beurt is. Dit kan gemakkelijk bij een nieuwe vraag of na een pauze.
 - Er wordt regelmatig gebruik gemaakt van pauzes. Zo kunnen deelnemers tot nieuwe inspiratie komen en op een andere manier kennis met elkaar maken. Gedurende de pauzes blijft iedereen in dezelfde ruimte. Zo behoudt je de snelheid van de methodiek.

Resultaten

Tijdens de verbetergroepen waren de jongeren en ouderen erg enthousiast en energiek. De ouderen verbaasden zich over de enorme motivatie onder de jongeren om mee te willen denken. De jongeren vonden het erg leuk om samen met de ouderen te kijken naar nieuwe ideeën en kansen voor hun dorp.

De volgende probleemstellingen kwamen naar voren:

"Er zijn te weinig passende activiteiten voor jongeren en ouderen"

"Er is weinig verbinding tussen jong en oud"

"Jong en oud komen te weinig samen"

De meest opvallende bevinding is dat de communicatie tussen jongeren en ouderen niet op elkaar aansluit en ze niet snel uit zichzelf met elkaar in gesprek gaan. Ze hebben hier echter wel veel behoefte aan. De jongeren en ouderen komen graag meer met elkaar in contact en zien ook het belang hiervan in. Dat is goed op te maken uit de oplossingen tijdens de Verbetergroep. Een greep uit de oplossingen:

1. Ouderen op de boerderij helpen.
2. Dorpsfestival 'Wijk aan Art'.
3. Vrijwilligerswerk van jongeren voor ouderen en vice versa.
4. Jongeren die ouderen wegwijs maken op het internet.
5. Sportcomplex voor jong en oud voor binnen- en buitenactiviteiten.
6. Activiteitenteam oprichten van en voor jong en oud.
7. Samen spelletjes spelen.

Er zijn uiteindelijk drie oplossingen binnen het project uitgevoerd. In Wijk aan Zee is een muziekfestival georganiseerd. In Winterswijk is een culturele middag met spelletjes, muziek en eten georganiseerd. Tenslotte is in Slochteren een bingo georganiseerd, waarbij ouderen de hulpdiensten konden winnen van jongeren.